Nr 57.

Ankom till riksdagen kansli den 20 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av förslag om förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagen och dess verk jämte en i ämnet väckt motion.

I skrivelse den 27 maj 1937, nr 343, uppdrog riksdagen, under åberopande av vad som anförts i andra lagutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 44, åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta verkställa utredning rörande införande av förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagen och dess verk.

Med anledning härav beslöto fullmäktige den 26 augusti 1937 tillsätta en kommitté med uppdrag att verkställa och till fullmäktige inkomma med berörda utredning. Till ledamöter i nämnda kommitté utsågo fullmäktige bankofullmäktigen A. Amnér, tillika kommitténs ordförande, riksgäldsfullmäktigen E. Eriksson, riksgäldssekreteraren J. Hägglund samt kassören i Sveriges riksbank I. V. Törnebohm.

Sedan kommittén den 22 februari 1938 till fullmäktige inkommit med utredning och förslag i ämnet, hava fullmäktige från riksdagens justitieombudsman, riksdagens militieombudsman, fullmäktige i riksbanken och styrelsen för riksdagsbiblioteket införskaffat yttranden över de av kommittén framlagda förslagen.

Med överlämnande till riksdagen av kommitténs utredning jämte berörda yttranden hava fullmäktige i skrivelse den 17 mars 1938 för egen del meddelat, att fullmäktige ej hade något att erinra mot kommitténs förslag.

Ifrågavarande förslag, vilka äro bilagda detta utlåtande *(Bilaga A och B)*, innefatta *dels* bestämmelser angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk, *dels ock* bestämmelser angående förhandlingsrätt för riksdagens tjänstemän.

Av de hörda myndigheterna hava riksdagens justitieombudsman och militieombudsman icke funnit anledning till erinran mot förslagen. Fullmäktige i riksbanken och styrelsen för riksdagsbiblioteket, som endast yttrat sig rörande förslaget i den del det har avseende på tjänstemännen vid riksdagens verk, hava i denna del icke haft något att erinra.

Kommittén har i sin utredning i huvudsak anfört följande.

I sitt utlåtande nr 44 erinrade andra lagutskottet vid 1937 års riksdag, bland annat, att de sakkunniga rörande förhandlingsordning för statstjänstemän uttalat, att det kunde förutsättas, att riksdagen till prövning upptoge frågan om utfärdande av bestämmelser om förhandlingsordning för sina befattningshava-

re. De skäl, som kunde anföras för införande av en förhandlingsrätt för tjänstemännen inom den civila statsförvaltningen, kunde nämligen med samma styrka göras gällande beträffande riksdagens tjänstemän. Utskottet ville i anslutning härtill framhålla, att enligt utskottets mening jämväl tjänstemännen vid riksdagen och riksdagens verk borde bliva delaktiga i de förmåner, som en i författning reglerad förhandlingsrätt erbjöde. Några principiella betänkligheter mot införande av en förhandlingsordning för dylika befattningshavare syntes knappast kunna anföras.

På grund av vad andra lagutskottet anfört funne sig kommittén böra utgå från att förhandlingsordning borde införas för tjänstemän vid såväl riksdagen som riksdagens verk. Kommittén hade därför inriktat sig på att utforma de bestämmelser, som erfordrades för ändamålet.

De i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän intagna bestämmelserna syntes i stort sett kunna göras tillämpliga på riksdagen och dess verk. Vid sådant förhållande funne sig kommittén kunna inskränka sig till att beröra de avvikelser från bestämmelserna i nämnda kungörelse, som vore erforderliga på grund av de särskilda förhållandena inom riksdagen och dess verk.

Praktiska skäl talade enligt kommitténs mening för att särskilda bestämmelser om förhandlingsrätt utfärdades för tjänstemännen hos riksdagens verk och för riksdagens tjänstemän. I anslutning härtill hade kommittén utarbetat förslag till två särskilda författningar.

Vad först angår förslaget till förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk har kommittén framhållit, att det första spörsmål, som uppställde sig till bedömande, vore frågan om en närmare avgränsning av de befattningshavare därstädes, som skulle tillerkännas förhandlingsrätt. I avseende härå erinrades, att enligt 1 § berörda kungörelse angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän dylik rätt tillkomme endast sådana arbetstagare i statens tjänst, som vore underkastade ämbetsmannaansvar. Genom denna definition hade från förhandlingsordning enligt kungörelsen uteslutits arbetare i statens tjänst. I anslutning härtill borde förhandlingsrätt vid riksdagens verk medgivas allenast sådana arbetstagare därstädes, vilka vore underkastade ämbetsmannaansvar. Hit hörde samtliga de befattningshavare — ordinarie och icke-ordinarie — för vilka de vid riksdagens verk gällande avlöningsreglementena vore gällande. Den förhandlingsrätt, varom nu vore fråga, komme alltså icke att gälla arbetare vid riksbankens sedeltryckeri och pappersbruk. Dessa arbetare vore tillerkända förhandlingsrätt genom lagen den 11 september 1936 om förenings- och förhandlingsrätt. Av samma skäl komme den här avsedda författningen angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk icke att omfatta de vid samma verk anställda städerskorna, däri inbegripna städerskorna vid riksdagens hus, vilkas avlöning bestämdes av fullmäktige i riksgäldskontoret. I detta sammanhang ville kommittén erinra, att fullmäktige i riksgäldskontoret huvudsakligen för tid, under vilken riksdagen vore samlad, plägade för tjänstgöring vid riksdagshuset anställa extra portvakter och hisskonduktörer, vilka åtnjöte avlöning icke enligt något av avlöningsreglementena för riksdagens verk utan efter särskilda av fullmäktige bestämda grunder i nära anslutning till vad som gällde för riksdagens vaktmästarpersonal. Även om tvekan kunde råda, huruvida ifrågavarande portvakter och hisskonduktörer vore att anse såsom arbetstagare med ämbetsmannaansvar, borde de enligt kommitténs mening icke uteslutas från rätt till för-

handling med fullmäktige, givetvis under den förutsättningen att de tillhörde förening, vilken tillerkänts förhandlingsrätt i förhållande till fullmäktige.

En annan fråga av mera principiell innebörd, som kommittén upptagit i detta sammanhang, vore spörsmålet om en motsvarighet till sådan förhandling, som enligt 11 § i kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän kunde äga rum mellan ombud, som av Konungen utsåges, och förening. Enligt kommitténs mening syntes den befogenhet, som enligt nämnda paragraf tillkomme Kungl. Maj:t, för riksdagens verks vidkommande böra anförtros åt delegerade för riksdagens verk.

Vad härefter beträffar förslaget till förhandlingsrätt för riksdagens personal ville kommittén erinra, att denna personal utgjordes av — frånsett några hos riksdagens kansli tjänstgörande skrivbiträden — innehavarna av de befattningar, som vore upptagna i de av 1934 års riksdag godkända avlöningsbestämmelserna för denna personal (B. U:s utlåtande nr 26/1934). Samtliga hithörande tjänstemän intoge den ställning, att de borde tillerkännas förhandlingsrätt. Enligt vad kommittén inhämtat torde förslag om införande i ovanberörda avlöningsbestämmelser av befattning såsom skrivbiträde hos riksdagens kansli komma att framställas av särskilda sakkunniga, som tillsatts av fullmäktige i riksgäldskontoret för utredning av frågan om avlöningsförhållandena för nämnda personal.

Enligt bestämmelserna i 1 § kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän ägde nämnda tjänstemän rätt att förhandla med »vederbörande myndighet». Vad anginge riksdagens personal ville kommittén erinra, att vardera kammaren och varje utskott har att utse sin personal. Därjämte tillkomme det kanslideputerade att, tillika med kamrarnas talmän och vice talmän, utse erforderlig personal för riksdagens kansli. Med hänsyn till personalens fåtalighet och till önskvärdheten av en enhetlig behandling av lönefrågorna syntes det icke vara lämpligt, att samtliga riksdagens olika personaltillsättande organ förde förhandlingar, envar med sin personal, utan syntes ett av dessa organ böra erhålla i uppdrag att förhandla med samtliga tjänstemän. De organ, som härvid närmast kunna komma i fråga, vore kamrarnas talmän, kanslideputerade och bankoutskottet, vilka enligt de reglementariska föreskrifterna för riksdagen hade att taga befattning med frågor rörande tjänstemännens avlöningsförmåner. Vid valet mellan ifrågavarande tre organ hade kommittén stannat vid att föreslå kanslideputerade såsom den mest lämpliga förhandlingsmyndigheten. Enligt kommitténs mening syntes det icke kunna ifrågasättas att besvära kamrarnas talmän med handläggning av avlöningsärenden på det förberedande stadium varom här är fråga. Vad bankoutskottet beträffade syntes det stora antalet ledamöter i denna institution göra det mindre lämpligt för ifrågavarande uppdrag. Dock syntes prövningen och avgörandet av frågor om vilka föreningar av tjänstemän hos riksdagen, som skulle tillerkännas förhandlingsrätt, böra anförtros åt bankoutskottet. Att uppdraga åt kanslideputerade att handlägga dylika ärenden syntes näppeligen kunna anses vara lämpligt, enär kanslideputerade enligt förslaget skulle vara riksdagens förhandlingsorgan.

Jämväl för riksdagens tjänstemän syntes det böra ordnas möjlighet till sådan förhandling, som avsåges i ovanberörda 11 § i kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän. I här avsedda fall borde det lämpligen ankomma på bankoutskottet att på därom av kanslideputerade eller förening gjord framställning utse ombud för att förhandla med förening.

De föreslagna bestämmelserna om förhandlingsrätt för riksdagens tjänstemän och tjänstemännen vid dess verk syntes böra träda i kraft den 1 juli 1938.

Kommitténs detaljmotivering för förslaget till bestämmelser angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk är såsom *Bilaga C* fogad till detta utlåtande.

I *motion I: 288* har herr Reuterskiöld hemställt, att riksdagen ville avslå förslaget i vad detsamma avsåge förhandlingsrätt för riksdagens tjänstemän.

Motionären har framhållit, att dessa befattningshavare varken vore fast anställda eller ens anställda för helt år, utan allenast för den tid riksdagen vore samlad, varefter de upphörde att vara riksdagens befattningshavare. Att dessa, som icke hade någon rätt till förnyad anställning vid en kommande riksdag, skulle bilda föreningar, som — naturligtvis endast medan riksdag vore samlad — skulle äga förhandlingsrätt med riksdagens utskott och övriga organ under samma tid, förefölle orimligt och omöjligt.

Vid ärendets föredragning inom *bankoutskottet* har ifrågasatts, huruvida icke bestämmelserna om förhandlingsrätt för riksdagens tjänstemän skulle kunna givas en enklare utformning än som förordats av kommittén och därvid förslagsvis avfattas på följande sätt:

»Tjänstemännen äga rätt att förhandla med kanslideputerade beträffande sina allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor, dock utan att inskränkning därigenom göres i riksdagens vederbörande organ tillkommande beslutanderätt.

Förhandling äger rum mellan kanslideputerade och förening av tjänstmän, som av kanslideputerade tillerkänts förhandlingsrätt.»

Ifrågavarande föreskrifter skulle intagas under en särskild paragraf i slutet av avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal.

Med överlämnande av kommitténs förslag och tryckt exemplar av motionen ävensom det inom utskottet framlagda förslaget anhöll utskottet, att kanslideputerade ville avgiva och till utskottet inkomma med yttrande i ärendet.

I avgivet yttrande hava *kanslideputerade* förklarat, att det av utskottet sålunda ifrågasatta tillägget till avlöningsbestämmelserna icke givit anledning till någon erinran från kanslideputerades sida. Beträffande den av utskottet föreslagna bestämmelsen, att förhandling finge äga rum mellan kanslideputerade och sådan förening av tjänstemän, som av kanslideputerade tillerkänts förhandlingsrätt, ifrågasatte kanslideputerade lämpligheten av att sålunda ena parten vid förhandlingen tillades befogenhet att fatta beslut om andra partens behörighet överhuvud att ingå i förhandling. Kanslideputerade ansåge därför, att ifrågavarande punkt i utskottets förslag borde utgå.

Utskottet.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava nu föreliggande förslag rörande förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagen och dess verk tillkommit på initiativ av 1937 års riksdag. I det utlåtande, i vilket andra lagutskottet hemställde om utredning i ärendet, uttalade utskottet såsom sin mening, att jämväl nyssnämnda tjänstemän borde bliva delaktiga i de förmåner, som en i författning reglerad förhandlingsrätt erbjöde. Med hänsyn härtill hade den av riksgäldsfullmäktige tillsatta kommittén ansett sig böra utgå från att förhandlingsrätt enligt för tjänstemännen inom civila statsförvaltningen fastställda grunder borde införas för tjänstemän vid såväl riksdagen som riksdagens verk. Kommittén har ock vid utarbetande av sina förslag sökt att i möjligaste mån ansluta desamma till de bestämmelser, som meddelats i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 292) angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän.

Vid granskning av kommitténs förslag har bankoutskottet icke funnit anledning till erinran mot förslaget till bestämmelser om förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk. Såsom närmare framgår av kommitténs detaljmotivering för detta förslag synes förhandlingsrätt för tjänstemännen vid nämnda verk kunna anordnas utan några andra avvikelser från grunderna i ovanberörda kungörelse än som påkallats av de särskilda organisatoriska förhållandena inom verken. Utskottet får förorda, att riksdagen godkänner ifrågavarande förslag, som lämpligen synes böra tillämpas från och med den 1 juli 1938.

Vad härefter angår förslaget om förhandlingsrätt för den hos riksdagen tillfälligt anställda personalen synes av den verkställda utredningen framgå, att det varit förenat med vissa svårigheter att göra den inom statsförvaltningen gällande förhandlingsordningen tillämplig på denna personal. Detta är också helt naturligt med hänsyn till de säregna förhållanden, som äro rådande i fråga om såväl riksdagsarbetets organisation som personalens anställningsvillkor. På grund härav kan det ligga nära till hands att, såsom yrkats i den i ämnet väckta motionen, helt avvisa tanken på införande av förhandlingsrätt för riksdagens personal. Även om behovet av en förhandlingsordning otvivelaktigt är väsentligt mindre för nämnda personal än för statens tjänstemän, bör detta enligt utskottets mening icke få föranleda att utesluta riksdagens personal från möjligheten att förhandla med vederbörande myndighet. Däremot synes det icke vara erforderligt att, såsom kommittén ifrågasatt, i förevarande fall fastställa detaljerade föreskrifter rörande förhandlingsordningen utan torde det vara tillfyllest, att en allmän föreskrift i ämnet meddelas. Formerna för förhandling komma säkerligen att utvecklas efter ändamålsenliga linjer utan att desamma i detalj regleras, särskilt som det här rör sig om en jämförelsevis liten personalgrupp. På grund av det anförda finner utskottet sig icke kunna biträda vare sig kommitténs förslag eller det i motionen framställda yrkandet.

I det föregående (sid. 4) har återgivits ett av utskottet upprättat förslag till en allmän föreskrift rörande förhandlingsrätt för riksdagens personal, vilken föreskrift skulle intagas i avlöningsbestämmelserna för denna personal. Detta förslag har underställts kanslideputerade, som ifrågasatt viss ändring av detsamma. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot kanslideputerades ändringsförslag. Den föreslagna föreskriften synes böra erhålla tillämplighet från och med 1939 års lagtima riksdag.

Den personal, som enligt utskottets förslag skulle medgivas förhandlingsrätt gentemot kanslideputerade, utgöres av de tjänstemän, å vilka de av 1934 års riksdag godkända avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal äro tillämpliga. Till denna personal äro för närvarande icke hänförliga de för tjänstgöring vid riksdagshuset under riksdagstiden anställda extra portvakterna och hisskonduktörerna, vilka anställas av chefen för riksdagens ekonomibyrå och erhålla avlöning enligt av fullmäktige i riksgäldskontoret fastställda grunder i nära anslutning till vad som enligt nyssnämnda avlöningsbestämmelser gäller för riksdagens vaktmästare. Enligt kommitténs förslag skulle ifrågavarande portvakter och hisskonduktörer erhålla rätt till förhandling med fullmäktige, varvid bestämmelserna angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk skulle erhålla tillämpning. Enligt utskottets mening kan det ifrågasättas, huruvida det är lämpligt att för ifrågavarande tillfälligt anställda befattningshavare tillämpa andra regler för förhanding än som enligt utskottets förslag skulle gälla för riksdagens vaktmästare. För ernående av likställighet härutinnan torde emellertid erfordras, att befattningarna såsom extra portvakt och hisskonduktör införas i avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal. Denna fråga synes utskottet vara förtjänt av övervägande från fullmäktiges sida.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må

1) godkänna i härvid fogade *Bilaga A* intagna förslag till bestämmelser angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk; samt

2) med avslag å motionen I: 288 besluta att, med tillämpning från och med 1939 års lagtima riksdag, i avlöningsbestämmelserna för riksdagens personal intaga följande föreskrift:

»Förening av tjänstemän äger rätt att förhandla med kanslideputerade beträffande sina allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor, dock utan att inskränkning därigenom göres

i riksdagens vederbörande organ tillkommande beslutanderätt.»

Stockholm den 20 maj 1938.

På bankoutskottets vägnar:

BJ. HOLMGREN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerberg**, *Ehrnberg, Berling, Holmström, Friggeråker, Bjurström, Nilsson* i Mölndal och *Danielsson**;

från andra kammaren: herrar *Holmgren, Lovén, Paulsen, Andersson* i Falkenberg*, *Gustavson* i Västerås, *Osberg, Mattsson* och *Henriksson.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bilaga A.

Förslag
till
Bestämmelser angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk.

1 §.

Tjänstemän vid riksdagens verk äga rätt att beträffande de i 4 § nämnda frågor förhandla med vederbörande myndighet, dock utan att inskränkning därigenom göres i myndigheten tillkommande beslutanderätt.

Med tjänstemän vid riksdagens verk avses i dessa bestämmelser sådana arbetstagare i verkens tjänst, som äro underkastade ämbetsmannaansvar.

2 §.

Förhandling äger rum mellan myndighet samt förening av tjänstemän eller förening av flera sådana föreningar. Förhandlingsrätt tillkommer dock blott förening, vilken delegerade för riksdagens verk tillerkänt sådan rätt i förhållande till myndigheten.

Myndighet må uppdraga åt underlydande organ att å myndighetens vägnar förhandla beträffande visst ärende eller vissa slag av ärenden. Meddelande om sådant uppdrag skall av myndigheten översändas till vederbörande föreningar, vilka tillerkänts förhandlingsrätt i förhållande till myndigheten.

Förening äger utöva förhandlingsrätt jämväl genom avdelning av föreningen eller genom ansluten förening, som icke själv erhållit förhandlingsrätt, dock endast då fråga är om förhandling med myndighets underlydande organ.

Beträffande förhandling mellan ombud, som av delegerade utses, samt förening stadgas i 11 §.

3 §.

Ansökan om förhandlingsrätt i förhållande till viss myndighet skall ställas till delegerade för riksdagens verk samt ingivas eller i betalt brev insändas till myndigheten.

Vid dylik ansökan skall fogas:

1) föreningens stadgar;

2) uppgift å de personer, som äro ledamöter i styrelsen för föreningen eller som eljest äga företräda föreningen, ävensom å deras adresser; samt

3) uppgift å ungefärliga antalet av de medlemmar i föreningen eller till föreningen ansluten förening, vilka äro anställda hos myndigheten.

Till myndighet inkomna ansökningshandlingar skola av myndigheten med eget yttrande översändas till delegerade.

Sker beträffande förening, som erhållit förhandlingsrätt, ändring i verksamhetsområdet eller i förhållande, som i andra stycket under 2) sägs, eller undergår medlemsantalet större förändringar, skall anmälan därom göras hos vederbörande myndighet.

4 §.

Förhandling må äga rum beträffande tjänstemännens allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor.

5 §.

Innan myndighet avgiver förslag till eller fastställer nya eller ändrade anställnings-, arbets- eller avlöningsvillkor, skall myndigheten, såvida frågan är av principiell eller eljest allmän betydelse och uteslutande berör dess tjänstemän, på lämpligt sätt bereda de i förhållande till myndigheten förhandlingsberättigade föreningar, som frågan må anses röra, tillfälle att taga kännedom om föreliggande utkast till sådana villkor.

Påkallar förening i anledning härav förhandling, skall meddelande härom lämnas inom skälig tid och senast inom en vecka efter delfåendet.

6 §.

Förhandling äger rum i skriftlig eller muntlig form. Påkallas från endera sidan muntlig förhandling, skall sådan äga rum, även om skriftlig förhandling pågår eller föregått.

7 §.

Vid skriftlig förhandling skall från endera sidan avlåten skrivelse utan oskäligt dröjsmål skriftligen besvaras. I svarsskrivelsen böra, så framt icke muntlig förhandling däri påkallas, skälen för intagen ståndpunkt angivas.

Myndighet må förklara skriftlig förhandling avslutad, då myndigheten så prövar skäligt.

8 §.

Tid och plats för muntlig förhandling bestämmas av myndigheten. Därvid skall iakttagas, att frågans behandling icke oskäligt fördröjes.

Myndigheten utser ordförande att leda förhandlingen samt förordnar sekreterare att föra protokoll. Ordföranden må förklara muntlig förhandling avslutad, då han så prövar skäligt.

I protokollet skola framlagda förslag och avgivna förklaringar återgivas, varvid skälen för de å ömse sidor intagna ståndpunkterna skola i korthet angivas. Protokollet skall justeras av ordföranden samt en representant för myndigheten och en representant för varje i förhandlingen deltagande förening.

Protokollet utgives avgiftsfritt samt tillställes myndigheten och föreningen.

9 §.

Fråga, varom förhandling förts, må av myndighet icke upptagas till slutlig behandling, innan en vecka förflutit från det skriftlig förhandling förklarats avslutad eller innan protokoll över muntlig förhandling kommit myndigheten tillhanda.

Utan hinder av vad sålunda stadgats, må myndighet, därest så anses av förhållandena påkallat, föreskriva, att nya eller ändrade bestämmelser skola tillämpas tills vidare, intill dess slutligt beslut i frågan blivit meddelat.

10 §.

Då ärende, som varit föremål för förhandling enligt dessa bestämmelser, överlämnas till annan myndighet eller till delegerade för riksdagens verk, skall i ärendet förd skriftväxling jämte protokoll från muntlig förhandling biläggas.

11 §.

På därom av myndighet eller förening gjord framställning må, därest delegerade för riksdagens verk så prövar skäligt, förhandling äga rum mellan ombud, som av delegerade utses, och förening.

12 §.

Genom dessa bestämmelser göres icke ändring i vad eljest kan gälla beträffande rätt för tjänstemän vid riksdagens verk att tillvarataga sina intressen i fråga om anställnings-, arbets- eller avlöningsvillkor.

13 §.

Myndighet och förening bestrida envar sina kostnader för förhandling.

Tjänsteman må icke förvägras ledighet för deltagande i muntlig förhandling.

Dessa bestämmelser träda i kraft den 1 juli 1938, dock att bestämmelserna i 2 och 3 §§ jämväl dessförinnan skola lända till efterrättelse, i den mån så erfordras för bestämmelsernas tillämpning från och med nämnda dag.

Bilaga B.

Förslag

till

Bestämmelser angående förhandlingsrätt för riksdagens tjänstemän.

1 §.

Riksdagens tjänstemän äga rätt att beträffande de i 4 § nämnda frågor förhandla med riksdagens kanslideputerade, dock utan att inskränkning därigenom göres i riksdagens vederbörande organ tillkommande beslutanderätt.

Med riksdagens tjänstemän avses i dessa bestämmelser tjänstemän, som åtnjuta avlöning enligt av riksdagen godkända avlöningsbestämmelser för personal hos riksdagens kamrar, utskott och kansli m. m.

2 §.

Förhandling äger rum mellan kanslideputerade samt förening av tjänstemän eller förening av flera sådana föreningar. Förhandlingsrätt tillkommer dock blott förening, vilken bankoutskottet tillerkänt sådan rätt.

Beträffande förhandling mellan ombud, som av bankoutskottet utses, samt förening stadgas i 11 §.

3 §.

Ansökan om förhandlingsrätt skall ställas till bankoutskottet samt ingivas eller i betalt brev insändas till kanslideputerade.

Vid dylik ansökan skall fogas:

1) föreningens stadgar;

2) uppgift å de personer, som äro ledamöter i styrelsen för föreningen eller som eljest äga företräda föreningen, ävensom å deras adresser; samt

3) uppgift å ungefärliga antalet av de medlemmar i föreningen, vilka äro anställda hos riksdagen.

Till kanslideputerade inkomna ansökningshandlingar skola av kanslideputerade med eget yttrande översändas till bankoutskottet.

Sker beträffande förening, som erhållit förhandlingsrätt, ändring i verksamhetsområdet eller i förhållande, som i andra stycket under 2) sägs, eller undergår medlemsantalet större förändringar, skall anmälan därom göras hos bankoutskottet.

4 §.

Förhandling må äga rum beträffande tjänstemännens allmänna anställnings-, arbets- och avlöningsvillkor ävensom beträffande tillämpningen av sådana villkor.

5 §.

Innan riksdagens vederbörande organ avgiver förslag till eller fastställer nya eller ändrade anställnings-, arbets- eller avlöningsvillkor, skall detsamma, såvida frågan är av principiell eller eljest allmän betydelse och uteslutande berör riksdagens tjänstemän, på lämpligt sätt bereda de förhandlingsberättigade föreningar, som frågan må anses röra, tillfälle att taga kännedom om föreliggande utkast till sådana villkor.

Påkallar förening i anledning härav förhandling, skall meddelande härom lämnas inom skälig tid och senast inom en vecka efter delfåendet.

6 §.

Förhandling äger rum i skriftlig eller muntlig form. Påkallas från endera sidan muntlig förhandling, skall sådan äga rum, även om skriftlig förhandling pågår eller föregått.

7 §.

Vid skriftlig förhandling skall från endera sidan avlåten skrivelse utan oskäligt dröjsmål skriftligen besvaras. I svarsskrivelsen böra, så framt icke muntlig förhandling däri påkallas, skälen för intagen ståndpunkt angivas.

Kanslideputerade må förklara skriftlig förhandling avslutad, då kanslideputerade så pröva skäligt.

8 §.

Tid och plats för muntlig förhandling bestämmas av kanslideputerade. Därvid skall iakttagas, att frågans behandling icke oskäligt fördröjes.

Kanslideputerade utse ordförande att leda förhandlingen samt förordna sekreterare att föra protokoll. Ordföranden må förklara muntlig förhandling avslutad, då han så prövar skäligt.

I protokollet skola framlagda förslag och avgivna förklaringar återgivas, varvid skälen för de å ömse sidor intagna ståndpunkterna skola i korthet angivas. Protokollet skall justeras av ordföranden samt en av kanslideputerade och en representant för varje i förhandlingen deltagande förening.

Protokollet utgives avgiftsfritt samt tillställes kanslideputerade och föreningen.

9 §.

Fråga, varom förhandling förts, må av riksdagens vederbörande organ icke upptagas till slutlig behandling, innan en vecka förflutit från det skriftlig förhandling förklarats avslutad eller innan protokoll över muntlig förhandling erhållits.

Utan hinder av vad sålunda stadgats, må riksdagens vederbörande organ, därest så anses av förhållandena påkallat, föreskriva, att nya eller ändrade bestämmelser skola tillämpas tills vidare, intill dess slutligt beslut i frågan blivit meddelat.

10 §.

Då ärende, som varit föremål för förhandling enligt dessa bestämmelser, överlämnas av kanslideputerade till annat riksdagens organ, skall i ärendet förd skriftväxling jämte protokoll från muntlig förhandling biläggas.

11 §.

På därom av kanslideputerade eller förening gjord framställning må, därest bankoutskottet så prövar skäligt, förhandling äga rum mellan ombud, som av bankoutskottet utses, och förening.

12 §.

Genom dessa bestämmelser göres icke ändring i vad eljest kan gälla beträffande rätt för riksdagens tjänstemän att tillvarataga sina intressen i fråga om anställnings-, arbets- eller avlöningsvillkor.

13 §.

De förhandlande parterna bestrida envar sina kostnader för förhandling. Tjänsteman må icke förvägras ledighet för deltagande i muntlig förhandling.

Dessa bestämmelser träda i kraft den , dock att bestämmelserna i 2 och 3 §§ jämväl dessförinnan skola lända till efterrättelse, i den mån så erfordras för bestämmelsernas tillämpning från och med nämnda dag.

Bilaga C.

Detaljmotivering.

Förslaget till bestämmelser angående förhandlingsrätt för tjänstemän vid riksdagens verk.

1 §.

I denna paragraf fastslås tjänstemännens rätt att förhandla. Paragrafen överensstämmer med 1 § första och andra styckena i kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän, dock att orden »Statens tjänstemän» utbytts mot orden »Tjänstemän vid riksdagens verk». Något behov av en föreskrift analog med det i nämnda paragrafs tredje stycke förekommande stadgandet, att med myndighet jämställes styrelse för sådan statlig institution, som icke kan betecknas såsom myndighet, torde icke förefinnas, varför nämnda stycke icke medtagits i förslaget.

2 §.

Denna paragraf, vari meddelas bestämmelser om de parter, mellan vilka förhandlingarna må föras, är av samma betydelse som 2 § kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän endast med den skillnaden, att i första och fjärde styckena av samma paragraf omförmäld befogenhet för Konungen enligt förslaget skulle tillkomma delegerade för riksdagens verk.

3 §.

Förevarande paragraf överensstämmer med motsvarande paragraf i kungörelsen. I första stycket har dock ordet »Konungen» utbytts mot orden »delegerade för riksdagens verk» samt i tredje stycket ordet »kommunikationsdepartementet» mot ordet »delegerade».

4—9 §§.

Dessa paragrafer hava samma lydelse som motsvarande paragrafer i kungörelsen angående förhandlingsrätt för statens tjänstemän.

10 §.

I denna paragraf har i sak ingen annan ändring vidtagits än att ordet »Konungen» ersatts med orden »delegerade för riksdagens verk».

11 §.

Såsom redan framhållits har kommittén funnit sig böra föreslå, att delegerade för riksdagens verk skola utöva den befogenhet, som enligt motsvarande paragraf i kungörelsen tillkommer Konungen. Härav betingad ändring har i nu förevarande paragraf vidtagits.

12 §.

Frånsett att i stället för orden »statens tjänstemän» införts orden »tjänstemän vid riksdagens verk» överensstämmer paragrafen i sak med motsvarande paragraf i berörda kungörelse.

13 §.

Överensstämmer med motsvarande paragraf i kungörelsen.

Någon motsvarighet till 14 § i kungörelsen, som innehåller bestämmelser angående den militära personalen, har icke medtagits i förslaget.

Ikraftträdande.

Såsom ovan framhållits, har kommittén såsom lämplig tidpunkt för bestämmelsernas ikraftträdande föreslagit den 1 juli 1938. I den mån så erfordras för bestämmelsernas tillämpning från och med nämnda dag, böra stadgandena i 2 och 3 §§ jämväl dessförinnan lända till efterrättelse.